

G E H E I M

Dit stuk mag niet worden vermenigvuldigd dan met toestemming van Hfd Afd Inl/Veil

MINISTERIE VAN DEFENSIE
GENERALE STAF

afd Inl/Veil

Ex.Nr.: 3
's-Gravenhage,
28 NOV. 1975

nummer 081/5/H/75/Geh

onderwerp: Maandoverzicht
oktober 1975

NOTA

verzendinglijst

oplijst

*1/ Dr V E
Vr 2/12*

Hierbij moge ik U een exemplaar van het maandoverzicht over oktober 1975 aanbieden, samengesteld door de Sectie Inlichtingen van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van mijn Staf.

Ten aanzien van de inhoud moge ik U korthedshalve naar de samenvatting verwijzen.

Te Uwer informatie moge dienen, dat exemplaren van dit maandoverzicht tevens aan de Chefs van Staven worden verstrekt.

DE CHEF VAN DE GENERALE STAF
VOOR DEZE:
HET HOOFD VAN DE SECTIE INL A

[Handwritten signature]
C. KLOOS.

G E H E I M

2/ kl SR/KL

Tenzij U bijzondere feitelijke omstandigheden hebt kennis te die afzender m.i. ongelaten latte

PL.V. SEGR. GEN. (Kl. 414)
Insk. nr. *KL/5750-k1*

28 NOV. 1975

Sede. nr. 05.11.

	<u>ex.nr.</u>	<u>ex.nr.</u> <u>bijlage</u>
Minister	1	1
<u>d.t.v.</u>		
SG	2	2
<u>i.a.a.</u>		
Plv SG/KL	3	3
Stasdef (PERS)	4	4
Stasdef (MAT)	5	5
Hfd BAB/MvD	6	6
Hfd AIFA/MvD	7	7
Hfd BOA/MvD	8	8
<u>intern</u>		
INL A	9	-
Archief	10 en 11	-

GEHEIM

EX nr

3

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
GENERALE STAF
AFD INLN/VEIL**

MAANDOVERZICHT

OKTOBER 1975

GEHEIM

MAANDOVERZICHT

OKTOBER 1975

De achter de evaluatie geplaatste letters hebben uitsluitend betrekking op interne verwerking en zijn derhalve voor de geadresseerden niet van belang.

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz.nr.:</u>
Samenvatting	1
<u>Deel I: Oost-Europa</u>	
<u>Hoofdstuk A: Politiek</u>	
1. Warschaupakt	
a. Bezoek Yakubovsky aan Polen	2
b. Bezoek DDR-militaire delegatie aan SU	3
c. Bezoek Tsjechoslowaakse MinDef aan DDR	2-3
d. Bijeenkomst Militaire Raad van WP in Boekarest	3-4
2. <u>Sovjet-Unie</u>	
a. Vriendschapsverdrag USSR-DDR	4-6
3. <u>Joegoslavië</u>	
a. Anti-kominformisten campagne	6-7
<u>Hoofdstuk B: Economie</u>	
1. <u>Sovjet-Unie</u>	
a. Graanaccord met VS	8-9
b. Levering aan Tsjechoslowakije van olie en aardgas	9
2. <u>Hongarije</u>	
a. 5e Vijfjaren Plan	9
3. <u>Roemenië - Joegoslavië</u>	
a. Yoerom	9-10
<u>Hoofdstuk C: Landstrijdkrachten</u>	
1. <u>Activiteiten</u>	
a. Warschaupakt	11
b. Joegoslavië	11
2. <u>Materieel</u>	
a. Sovjet gepantserde mechanische mijnenlegger "GMZ"	11-14
Afbeelding gepantserde mechanische mijnenlegger GMZ	13
b. Sovjet gevechtsweldbewakingsradar PSNR-1	14
c. Grond-lucht geleid wapensysteem SA-8	15
<u>Deel II: Midden-Oosten/Noord-Afrika</u>	
1. Libanon	16-18
2. Spaanse Sahara	18-20

blz.nr.:

Deel III: Verre-Oosten

1. China

21

SAMENVATTING1. Oost-Europa

In de verslagperiode werd een nieuw Verdrag van vriendschap, samenwerking en wederzijdse bijstand gesloten tussen de Sovjet-Unie en Oost-Duitsland, hoewel het lopende verdrag tot 1984 geldig was. Mogelijk vond de leiding van de Sovjet-Unie het gewenst, zijn coalitiegenoten duidelijk te maken dat er geen fundamentele veranderingen in hun relatie tot de Sovjet-Unie zal optreden als gevolg van de CEVS-verklaring gezien de tekst van het nieuwe verdrag. Afgewacht moet worden of men van Sovjetzijde andere WP-staten eveneens tot herziening van de Vriendschapsverdragen zal uitnodigen. De economische banden worden wel steeds nauwer aangehaald.

In de in oktober gehouden vergadering van de Militaire Raad van het Warschaupakt, werd naast over de "normale" opleidingszaken, vermoedelijk ook gesproken over de CBM's en hun consequenties. Ook tijdens de "bilaterale" besprekingen tussen diverse WP-partners, werd hierover mogelijk gesproken.

In Joegoslavië werd een campagne ingezet tegen (veronderstelde) pro-Sovjet Kominformisten. Toch wordt een duidelijke verslechtering van de verhouding tussen Joegoslavië en de Sovjet-Unie niet verwacht.

Bij de Warschaupakt landstrijdkrachten vonden geen bijzondere activiteiten plaats. De verbetering/vernieuwing van het militair materieel gaat nog steeds verder.

2. Midden-Oosten / Noord-Afrika

De situatie in het Midden-Oosten werd beheerst door de "burgeroorlog" in de Libanon, waarvan de uitslag nog niet valt te voorspellen; de situatie in Noord-Afrika spitst zich toe op de vraag wat de Spaanse Sahara in de toekomst gaat worden: een onafhankelijke staat of een deel van Marokko.

3. Verre-Oosten

De toenadering tussen China en de Verenigde Staten gaat niet zo snel, als na het bezoek van Nixon aan China werd verwacht.

DEEL I: Oost-EuropaHoofdstuk A: Politiek

Geheim

1. Warschaupakta. Het bezoek van Yakubovsky aan Polen

Midden september bracht de Opperbevelhebber van de Verenigde Strijdkrachten van het Verdrag van Warschau, MSU Yakubovsky, een bezoek aan Polen.

Tot zijn gezelschap behoorde o.a. ook de Chef Staf van de Verenigde Strijdkrachten, lrgen Shtemenko. Yakubovsky werd op 16 september door de Poolse partijleider Gierek ontvangen, en had ook een ontmoeting met de Poolse premier Jaroszewicz. Over het doel en de duur van dit bezoek zijn geen precieze gegevens bekend.

Vermoedelijk diende het o.a. ter voorbereiding van de onderwerpen die op de bijeenkomst van de Militaire Raad van het WP in oktober aan de orde zullen komen.

(B-3) (R)

Geheim

b. Het bezoek van een DDR-militaire delegatie aan de SU

Op 29 sept. arriveerde een militaire delegatie uit de DDR met aan het hoofd minister van Defensie, lrgen Hoffmann, in Moskou voor een officieel bezoek dat tot 3 oktober zou duren.

Afgezien van de besprekingen bracht de delegatie ook bezoeken aan militaire academies en aan eenheden in Moskou en in Leningrad.

(B-2) (R) (W)

Commentaar: De samenstelling van de DDR-delegatie suggereerde dat belangrijke verdedigings- en veiligheidsvraagstukken aan de orde zouden komen. Ook de aanwezigheid aan Sovjet zijde van lrgen Ogarkov, die als plv minister van Defensie waarschijnlijk verantwoordelijk is voor militaire hulpverlening en vorming, was hiervoor een aanwijzing. Aangenomen kan worden dat bij de besprekingen de militaire implicaties van het op 7 oktober bekend gemaakte nieuwe Vriendschapsverdrag tussen de SU en de DDR aan de orde zijn geweest. Voordat dit bekend werd circuleerden reeds berichten dat de SU een grotere participatie van de kant van de DDR in het defensie concept van het WP wenste, alsmede dat de DDR een groter deel van de troepenstationeringskosten op haar schouders zou nemen. Dit laatste hoeft niet te betekenen dat een nieuw Troepenstationeringsverdrag SU-DDR zal moeten worden afgesloten.

Geheim

c. Het bezoek van de Tsjechoslowaakse MinDef aan de DDR

Op 20 oktober arriveerde de Tsjechoslowaakse minister van Defensie, lrgen Dzur, aan het hoofd van een militaire delegatie voor een officieel bezoek aan de DDR. Tot de Tsjechoslowaakse delegatie behoorden o.a.:

- lrgen Horacek, plv minister van Defensie en Hoofd van het Politieke Hoofddirectoraat van de strijdkrachten;

- lgen Blahnik, commandant van het 1e Leger;
- genmaj Necas, in de Generale Staf belast met de planning van oefeningen;
- genmaj Choma, hoofd van de afdeling "Buitenland" van het ministerie van Defensie.

Uit de berichtgeving in het SED-partijorgaan "Neues Deutschland" zou kunnen worden opgemaakt dat ook de vertegenwoordiger van de Opperbevelhebber van de WP strijdkrachten bij de NVA kolgen Tankayev, aan de besprekingen deelnam.

(B-3) (R) (W)

Commentaar: De samenstelling van de delegatie suggereert dat mogelijk over gezamenlijke oefenactiviteiten en de uitvoering van de in de CEVS-verklaring opgenomen "confidence building measures", alsmede hun implicaties, is gesproken. Dat laatste lijkt te meer nodig gezien de uiteenlopende reacties op de Westelijke aankondiging van oefeningen.

Deze wekten sterk de indruk van een in het WP onvoldoend hierop voorbereid zijn. Dat het hier om meer dan een routinematig bezoek ging, bleek o.a. uit het feit dat deze delegatie op uitnodiging van het Centraal Comité van de SED en de ministerraad van de DDR in dat land aanwezig was. In september verbleef gen Dzur aan het hoofd van een militaire delegatie in Hongarije op uitnodiging van de Hongaarse MinDef, kolgen Czinege.

Geheim

d. De bijeenkomst van de Militaire Raad van het WP in Boekarest

Van 27-30 oktober vond te Boekarest een zitting plaats van de Militaire Raad van het WP onder voorzitterschap van de Opperbevelhebber van de Verenigde Strijdkrachten MSU Yakubovsky. Volgens een bericht in de "Rode Ster" van 31 okt werd er tevens een vergadering van het leidende kader van de krijgsmachtdelen der strijdkrachten van de WP lidstaten gehouden. Tijdens de zitting werden de resultaten gemeld van de operationele- en gevechtsopleiding van de Verenigde Strijdkrachten, werden de taken bepaald voor 1976 en werden gezamenlijke problemen besproken.

Voorts deed - volgens het verslag in de "Rode Ster" - het ministerie van Defensie van Roemenië ervaringen uit de doeken met enkele in het Roemeense leger genomen opleidingsmaatregelen.

De zitting van de Militaire Raad en de vergadering verliepen in een zakelijke, kameraadschappelijke sfeer, en in een geest van vriendschap en nauwe samenwerking, aldus de "Rode Ster". Opmerkelijk was dat in de Poolse legerkrant "Zolnierz Wolnosci" dezelfde tekst werd gepubliceerd, maar dat i.p.v. over een "kameraadschappelijke", over een "hartelijke" sfeer werd gesproken.

(B-2) (G) (W)

Commentaar: In sommige berichten wordt gezegd dat de aanwezigheid van Yakubovsky opmerkelijk zou zijn, en dat op grond van het communiqué - dat precies leek op dat hetwelk na de bijeenkomsten van de Militaire Raad in 1973 en 1974 werd uitgegeven - gezegd kan worden dat het hier een routinebijeenkomst betrof. Ook zou Boekarest als plaats van samenkomst enig opzien hebben gewekt. V.w.b. het eerste en derde punt kan worden gezegd, dat Yakubovsky voorzitter is van de Militaire Raad en dat de zittingen van dit WP-orgaan beurtelings in de hoofdsteden van de

WP-landen worden gehouden.

Wat betreft het tweede mag wellicht worden aangenomen dat, hoewel het communiqué er geen uitsluitel over geeft, de CBM's en hun consequenties aan de orde zijn geweest. Hiervoor spreekt niet alleen het feit dat de Militaire Raad belast is met de coördinatie van oefeningen en opleidingen, maar ook de begin oktober ontvangen, maar tot dusverre niet bevestigde, aanwijzingen omtrent een order van het WP-Opperbevel om het aantal deelnemers aan oefeningen tot hoogstens 24.000 te beperken. Volgens de CEVS-verklaring zal notificatie worden gegeven van militaire manoeuvres die het totaal van 25.000 man aan troepen te boven gaan. Oefeningen op kleinere schaal mogen, zoals bekend worden aangemeld. Voor de goede orde zij er evenwel ook op gewezen dat de limiet van 25.000 vermoedelijk geen werkelijk nadelige invloed heeft op het normale oefen/opleidingspatroon van de WP-strijdkrachten. De laatste oefening die dit aantal te boven ging was "Shield 72" (sept 1972 in Tsjechoslowakije).

Tot dusverre heeft geen notificatie van oefeningen van WP-zijde plaatsgevonden, en werd niet ingegaan op uitnodigingen van Westelijke zijde. Hoewel het hier zijdelings van belang is, is het vermeldenswaard dat Joegoslavië een oefening van 18.000 man heeft aangemeld. Dit valt des te meer op, omdat tijdens de CEVS-onderhandelingen in Genève Joegoslavië sterk voorstander was van notificatie van oefeningen die het divisie-niveau te boven gingen, en dat bij gevolg oefeningen boven de 18.000 man genotificeerd zouden moeten worden.

2. Sovjet-Unie

Geheim

a. Vriendschapsverdrag USSR-DDR

Het door de DDR en de SU op 7 oktober 1975 afgesloten Verdrag van vriendschap, samenwerking en wederzijdse bijstand, komt in de plaats van het uit juni 1964 daterende soortgelijke verdrag dat tot 1984 van kracht zou zijn, tenzij voor die tijd een Duits vredesverdrag zou zijn afgesloten en een herenigd Duitsland op vreedzame en democratische grondslag zou zijn tot stand gekomen.

In het nieuwe verdrag ontbreekt iedere verwijzing naar de vreedzame hereniging van Duitsland, evenals in de vorig jaar van kracht geworden nieuwe grondwet. Uit de preambule en een aantal verdragsartikelen blijkt dat, zonder die overigens met name te noemen, de CEVS-verklaring iedere verdere discussie over hereniging en vredesverdrag beëindigd heeft. In art 6 wordt ter verzekering van de status quo in Europa in het bijzonder de nadruk gelegd op de onschendbaarheid van de bestaande grenzen in Europa, m.n. die tussen de BRD en de DDR. Voorts wordt met nadruk gesteld dat West-Berlijn geen deel uit maakt van de BRD en dat ze op deze basis en in overeenstemming met het Viermogendhedenverdrag van 1971 hun "Verbindingen" met West-Berlijn zullen handhaven. De formulering van art 7 laat ruimte over voor hernieuwde moeilijkheden rond Berlijn, al heeft men kennelijk niet zover durven gaan om openlijk over de rol "des vierseitigen Abkommens über West-Berlin" (zoals veelal letterlijk in communiqués wordt gezegd) te spreken. Het gebruik van het woord "Verbindingen" in art 7 duidt op een

voortzetting van de restriktieve interpretatie van "bindingen/verbindingen" uit het Viermogendhedenaccorder over Berlijn van 3 sept 1971.

Op verschillende plaatsen in het verdrag, met name in art 1 en 4 wordt de verantwoordelijkheid van alle socialistische landen herhaald om de socialistische verworvenheden te versterken en te verdedigen, hetgeen te allen tijde als excuus voor interventie kan gelden.

In de bilaterale verhouding neemt het noemen van alle mogelijke terreinen voor samenwerking een ruimere plaats in dan in het verdrag van 1964. Artikel 9 zegt vervolgens dat inzake internationale kwesties de twee landen zullen uitgaan van "het gezamenlijk standpunt dat overeenkomstig de belangen van beide staten tot stand is gekomen". Anders gezegd betekent dit dat de DDR geheel en al is uitgesloten van iedere mogelijkheid tot het voeren van een onafhankelijk buitenlands beleid. De SU heeft nu ook in juridisch opzicht een internationaal erkende staat geheel en al aan haar ondergeschikt gemaakt.

Mocht de ontwikkeling in een door de SU ongewenste richting gaan, dan kan altijd nog een beroep op art 10 worden gedaan, dat Sovjet rechten uit vorige bi- en multilaterale verdragen onverlet laat. Al deze para's lijken de NSWP te beduiden dat er geen fundamentele verandering in hun relatie met de SU zal optreden als gevolg van de CEVS verklaring.

Volgens artikel 8 van het verdrag kan op de DDR nu ook een beroep worden gedaan om te helpen bij de verdediging van alle grenzen van de SU, dus inclusief die in het Verre-Oosten. Hoewel er een aantal ontsnappingsclausules is - bijv. in de preambule waar gezegd wordt dat het Verdrag van Warschau strikt moet worden nagekomen in geval de SU de DDR in militaire acties aan niet-Europese grenzen zou trachten te betrekken, lijkt de politieke intentie van het tot stand brengen van een verenigd front tegen China duidelijk.

De verscherpte en openlijke waarschuwing voor de SU door Mao Tse-Tung persoonlijk aan Kissinger bij zijn bezoek deze maand aan Peking lijkt hier eveneens op te wijzen, evenals de woorden van vice-premier Teng aan BRD-kanselier Schmidt bij diens bezoek eind oktober aan China.

De bewering als zou het hier om iets nieuws gaan is onjuist. Art 10 van het Vriendschapsverdrag tussen de SU en Tsjechoslowakije van 20 maart 1970 legt de verplichting van beide landen vast, in geval van een aanval op een van beide landen, dit land alle steun te geven als betrof het een aanval op eigen grondgebied, zulks overeenkomstig art 51 van het Handvest van de VN. In het onderhavige artikel 8 in dit nieuwe verdrag zijn woorden van gelijke strekking gebruikt.

Afgewacht moet worden of andere NSWP-landen, met name Polen, nu met een soortgelijk artikel geconfronteerd zullen worden. Dat de militaire samenwerking een belangrijke factor in de Sovjet wens naar een nieuw Vriendschapsverdrag met de DDR is geweest, zou ook kunnen blijken uit het bezoek dat DDR defensie minister Hoffmann aan de SU bracht kort voor de ondertekening van het verdrag.

Voorts zijn er aanwijzingen ontvangen dat het Troepenstationeringsverdrag tussen de DDR en de SU van 12 maart 1957 in verband met dit nieuwe Vriendschapsverdrag zal worden aangepast resp. zal worden vervangen door een ander verdrag.

De in dit Troepenverdrag sterk tot uitdrukking komende onderworpenheid van de DDR aan de SU, zal moeten worden afgezwakt.

De vraag waarom juist nu, en op het oog nogal prematuur gezien de looptijd van het verdrag van 1964, dit verdrag aan de orde moest komen ligt voor de hand, temeer daar het hier gaat om zaken die reeds lange tijd de facto bezegeld lijken te zijn. Het antwoord hierop is dat men van Sovjet-zijde onder het motto van een nog nauwere samenwerking en integratie, een eventueel afwijkende koers van de DDR bij voorbaat wil uitsluiten. Aanwijzingen dat de laatste tijd jegens de DDR in Moskou enig wantrouwen zou zijn ontstaan, zijn inderdaad voorhanden. Dit en de frequente bilaterale contacten van de laatste maanden op het hoogste niveau zouden eveneens aanduiden dat de voorbereidingen voor dit nieuwe verdrag niet zo glad verliepen.

Afgewacht moet worden of men van Sovjet-zijde andere WP-staten tot soortgelijke herzieningen van de Vriendschapsverdragen zal uitnodigen, daarmee de belofte van minister van Buitenlandse Zaken, Gromyko in een recente aflevering van het theoretische orgaan "Kommunist" om "de mate van de cohesie van de SU met Oost-Europa op steeds hogere niveau's te brengen" gestand doende. Het nu tot stand gekomen verdrag zal - behalve dat het een eventueel in de Sovjet leiding levende bezorgdheid wegneemt, dat de CEVS-verklaring, en mogelijk in de toekomst eventuele MBFR-resultaten, haar greep op Oost-Europa zou kunnen verminderen - zeker op het in februari te houden partijcongres een goede indruk maken. Ook kan het van waarde blijken te zijn indien de problemen rond de voorbereiding van de conferentie van Europese CP'n blijven bestaan.

3. Joegoslavië

Geheim

a. De anti-kominformisten campagne

In oktober kon een hernieuwing van de campagne tegen pro-Sovjet elementen worden geconstateerd. Deze campagne krijgt te meer relief indien men Joegoslavië's stagnerende economie en ontwikkeling van de handelsbalans beziet, welke tot een versterking van orthodoxe pro-Sovjet elementen zou kunnen leiden en daarmee president Tito's economisch programma van zelfbestuur in gevaar zou kunnen brengen.

Regeringsfunctionarissen en de nieuwsmedia hebben een campagne ingezet, die gericht is tegen veronderstelde pro-Sovjet kominformisten. Op zichzelf hoeft deze groep niet zo belangrijk te zijn, maar wat de Joegoslavische leiders vrezen is dat hun orthodoxe pro-Sovjet lijn zich onder bepaalde omstandigheden kan verbreiden. Meer dan 120 personen zijn de afgelopen maanden gearresteerd, en zoals het er aan het einde van deze verslagperiode naar uitzag, zullen in de naaste toekomst enige processen tegen leden van deze groep achter gesloten deuren plaatsvinden. Tegelijkertijd kan een afkoeling in de relaties tussen de SU en Joegoslavië worden opgemerkt, hetgeen waarschijnlijk mede aan deze zaak te danken is geweest.

De sinds de kominformisten-affaire van september 1974 in Joegoslavië levende angst voor verdere Sovjet bemoeienis met de interne aangelegenheden van het land, is nu opnieuw bewaarheid geworden, en heeft president Tito persoonlijk ertoe bewogen, deze campagne te openen. Waarschijnlijk is Belgrado in dit verband van gevoelen dat de Sovjet welwillendheid van de laatste paar jaren slechts een

dekmantel is geweest voor activiteiten om Joegoslavië weer in de Sovjet invloedssfeer te brengen.

Hoewel de relaties enigszins bekoeld schijnen te zijn door de loop der gebeurtenissen in Joegoslavië, lijkt een duidelijke verslechtering of zelfs een breuk niet in de lijn der verwachtingen te liggen. Zo lang Tito er van afziet directe, frontale aanvallen op het Sovjet beleid uit te voeren, zal waarschijnlijk van beide zijden alles in het werk worden gesteld om op staatsniveau ogenschijnlijk op goede voet te blijven. Te verwachten valt dan ook dat Tito niet tot het uiterste zal willen gaan, en zal proberen om d.m.v. kritiek op andere landen of op binnenlandse problemen, de aandacht van de Sovjet-Joegoslavische relaties af te leiden.

(B-3) (R) (W)

Hoofdstuk B: Economie

Dienstgeheim

1. Sovjet-Uniea. Graanaccoord met VS

De Sovjet-Unie heeft met de VS een accoord gesloten waarbij de VS de Sovjet-Unie gedurende 5 jaar, ingaande 1 oktober 1976, jaarlijks tenminste 6 miljoen ton graan zal leveren tegen marktprijzen.

Voorts wordt nog onderhandeld over een accoord tussen de beide landen over levering door de Sovjet-Unie van 10 miljoen ton olie en olieproducten per jaar aan de VS.

De oogstresultaten in de Sovjet-Unie vallen dit jaar tegen; waarschijnlijk zal de graanproductie hoogstens 175 miljoen ton bedragen terwijl 215 miljoen ton was geplanned.

Voor zover bekend heeft de Sovjet-Unie tot nu toe ongeveer 16 miljoen ton graan (waaronder 10,2 miljoen in de VS) in het Westen aangekocht. Het VS ministerie van Landbouw verwacht dat de Sovjet-Unie nog 5 à 6 miljoen ton graan in de VS zal aankopen. De totale aankopen zullen dan ca. 22 miljoen ton bedragen. Hoewel de binnenlandse consumptie met deze aankopen grotendeels is veiliggesteld gaat dit met grote kosten gepaard.

Graanaankopen moeten in harde valuta worden betaald en de waarde van de 1975-aankopen worden geschat op ca US\$ 3,6 miljard.

Dit komt voor de Sovjet-Unie bijzonder ongelegen, aangezien zij dit jaar een tekort op haar handelsbalans met het Westen kan verwachten. Dit tekort wordt veroorzaakt door de volgende factoren:

- prijsinflatie van haar import aan industriële producten;
- moeilijke afzet van haar goederen in het Westen door de economische recessie;
- drastische verlaging van de houtprijzen op de wereldmarkt in 1975;
- de lagere goudprijs op de wereldmarkt.

Om aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen heeft de Sovjet-Unie, via de Vneshtorgbank tot nu toe US\$ 350 miljoen op de westerse kapitaalmarkt geleend, terwijl momenteel onderhandelingen worden gevoerd over een nieuwe lening ter waarde van US\$ 300 miljoen.

Voorts heeft de Sovjet-Unie op 27 oktober een accoord met Italië gesloten waarbij Italië de USSR lange-termijn credieten en credit garanties verleent ter waarde van ca US\$ 900 miljoen voor de aankoop van Italiaanse producten.

Op 2 december a.s. komt de Opperste Sovjet bijeen om de economische resultaten over 1975 te bespreken. Uit de gegevens welke dan normaliter worden gepubliceerd kan mogelijk worden afgeleid of bovengenoemde ontwikkelingen van invloed zullen zijn op het komende vijfjarenplan 1976-1980 dat tijdens het XXVe Partijcongres van de CPSU, begin 1976 zal worden vastgesteld.

Verwacht wordt dat tijdens dit congres grote aandacht zal worden besteed aan de levensstandaard van de bevolking.

Tijdens het partijcongres in 1971 geschiedde dit ook maar in de praktijk vielen de resultaten nogal tegen.

Toen de slechte oogstresultaten in 1972 versnelde investeringen in de agrarische sector noodzakelijk maakten, ging dit ten koste van de investeringen in de lichte industrie (m.n. de duurzame consumptiegoederen sector) en bleven de investeringen voor de

zware industrie en de defensie-industrie op het geplande niveau, of werden zelfs verhoogd.

Dienstgeheim

b. Levering aan Tsjechoslowakije van olie en aardgas

Sovjet-Unie gedurende het vijfjarenplan 1971-1975 aan Tsjechoslowakije 65,5 miljoen ton olie en 12 miljard m³ aardgas heeft geleverd.

Volgens dit blad heeft de Sovjet-Unie in 1966 aan krediet ter waarde van 500 miljoen Roebel van Tsjechoslowakije verkregen in ruil voor olie leveringsgaranties tot 1984.

2. Hongarije

Confidentieel

a. 5e Vijfjaren Plan

Onlangs zijn de globale richtlijnen voor het Hongaarse Vijfjaren Plan 1976 - 1980 bekend gemaakt.

Deze richtlijnen worden op 1 januari 1976 van kracht en houden o.m. het volgende in:

Om het evenwicht binnen de economie te herstellen zullen in de periode 1976 - 1980 de consumptieve bestedingen langzamer groeien dan het nationaal inkomen. De belangrijkste oorzaak voor deze beslissing is de verslechterde handelspositie van Hongarije. Voorts zullen grondstoffen energie en arbeid efficiënter moeten worden aangewend in het productie proces.

Ook zal verandering worden aangebracht in het systeem van kredietverlening door de overheid aan het bedrijfsleven.

In de overgangsfase kan dat problemen opleveren voor de bedrijven, welke in eerste instantie tekorten uit de ondernemingsreserves zullen moeten financieren.

Indien permanente tekorten zich voor zullen doen zal de regering per individueel geval bekijken of al of niet financiële hulp moet worden geboden en in wat voor vorm.

Met ingang van 1 januari a.s. zullen de bedrijven ook een groter winstaandeel aan de staat moeten afdragen terwijl de loonsubsidies welke de staat aan bedrijven uitkeert, worden verminderd.

De richtlijnen t.a.v. de loonpolitiek zijn ook gewijzigd.

De belangrijkste wijziging heeft betrekking op het werknemersfonds en de verdeling van dit fonds. Tot nu toe geschiedde dit per onderneming, waardoor werknemers bij goedlopende firma's een hogere uitkering kregen dan hun collega's bij minder rendabele firma's.

Nu zal worden getracht tot een nationale regeling te komen en daarmee verbonden een landelijk gelijke uitkering uit het werknemersfonds aan werknemers die hetzelfde werk verrichten.

M.i.v. 1 januari 1976 worden de prijzen van oliebrandstof, aardgas, petroleum en gasolie met 25 à 35 percent verhoogd en die voor steenkool, cokes en electriciteit met 15 à 20 percent. Deze prijsstijgingen zullen niet worden gecompenseerd.

Al met al ziet het er naar uit dat de Hongaarse consument de komende vijf jaar zal moeten bezuinigen en de ondernemingen efficiënter zullen moeten draaien om het hoofd boven water te houden.

3. Roemenië - Joegoslavië

Dienstgeheim

a. Yoerom

Volgens de Daily Telegraph van 16 okt 1975 hebben Roemenië en Joegoslavië Rolls-Royce straalmotoren ter waarde van vele miljoenen UK-ponden besteld voor een gevechtsvliegtuig dat ze

gezamenlijk ontwikkeld hebben.

Commentaar: Met dit gevechtsvliegtuig wordt bedoeld de Yoerom waarvan het prototype ook met Rolls-Royce motoren is uitgerust. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de ontwikkeling van dit toestel vrij onbevredigend verloopt, en dat Roemenië en Joegoslavië niet in staat zijn op eigen kracht een toestel te ontwikkelen dat aan alle moderne eisen voldoet. Dit geldt ook voor de elektronische apparatuur.

Hoofdstuk C: Landstrijdkrachten

Geheim

1. Activiteitena. Warschaupakt

Zoals gebruikelijk vond in oktober slechts geringe oefen-/opleidingsactiviteit plaats. Naar het zich laat aanzien heeft de halfjaarlijkse personeelwisseling bij de Poolse en Tsjechoslowaakse strijdkrachten een normaal verloop gehad en vindt daar momenteel basisopleiding plaats. Bij het afsluiten van dit maandoverzicht vindt naar wordt aangenomen de najaarswisseling bij de NVA plaats, terwijl zulks bij de Sovjet Groepen van Troepen in de eerste week van november een aanvang zal nemen.

b. Joegoslavië(1) Oefening in het 9e Legerdistrict

Begin deze maand werd in het gebied Maribor (WM 45) - Slovenska Bystrica (WM 43) een oefening gehouden met deelname van delen van 9 Legerdistrict (Ljubljana), partizanen en civiele verdedigingseenheden.

De naam van deze oefening was "POHORJE 75" (een bergachtig gebied west van Maribor).

De beschikbare gegevens duiden erop dat geen sprake was van werkelijke omvangrijke troependeelname.

(2) Aangekondigde oefening in Macedonië

Als eerste communistisch land heeft Joegoslavië een oefening vooraf aangekondigd. Het betreft een oefening op divisieniveau, welke werd gehouden in het zw-deel van Macedonië in de periode 21 - 25 okt. Volgens Joegoslavische opgave bedroeg het aantal deelnemende troepen ca. 18.000.

Bij het afsluiten van dit maandoverzicht waren nog geen gegevens beschikbaar betreffende het verloop van deze oefening.

Geheim

2. Materieela. Sovjet gepantserde mechanische mijnenlegger "GMZ" (voorheen M-1963)(1) Algemeen

Om mijnevelden snel te kunnen aanleggen introduceerde het Warschaupakt al een aantal jaren geleden getrokken mijnenlegapparatuur, zoals de PMR-2, PMR-3, PMR-60, die door vrachtauto's of gepantserde personeelsvoertuigen kon worden getrokken.

In 1965 werd een nieuwe mechanische mijnenlegger op gemodificeerd GANEF-onderstel in Oost-Duitsland waargenomen welke de aanduiding, conform Stanag 2097, M-1963 kreeg.

Dit voertuig, nu bekend onder de benaming "GMZ", biedt de genie-eenheden grotere mobiliteit, meer terreinvaardigheid en het werken onder pantser tijdens het leggen van mijnen. Na een zeer lange ontwikkelingsfase en troepenbeproeving wordt de GMZ nu daadwerkelijk ingevoerd.

De voertuigbemanning van de GMZ (Gusenichny Minniy Zagraditel)

zou uit drie personen bestaan, te weten een voertuigcommandant, een bestuurder en degene die de legapparatuur bedient. De bewapening van de GMZ bestaat uit een 14,5 mm mitr KPV, die op de koepel van de voertuigcommandant, die tevens optreedt als schutter, zit gemonteerd. Het voertuig is ingedeeld in het divisie-geniebataljon.

(2) Beschrijving

De legapparatuur is midden op de achterzijde van het voertuig gemonteerd. Wanneer de mijnen moeten worden gelegd zal deze apparatuur, vanuit de omhoog geklapte transport stand, hydraulisch/mechanisch worden neergeklapt. De "operator" regelt van binnen uit het leggen v.w.b. diepte en tussenruimte van de te leggen mijnen.

Daarvoor heeft hij de beschikking over een koepel aan de boven-achterzijde. Bij meerdere versies van de GMZ is tevens waargenomen dat het aantal episcopen is uitgebreid en dat er tevens een luchtleiding naar de koepel loopt.

Het middengedeelte van de GMZ wordt voor opslag van mijnen gebruikt.

Door middel van twee grote rechthoekige, opklapbare luiken, met hun scharnierpunt midden boven op het voertuig, kan men bij deze opslagruimte komen. Deze bestaat uit twee grote compartimenten met in elk er van, dwars op de rijrichting geplaatste rekken. Deze rekken schijnen speciaal ontworpen te zijn voor at-mijnen met afmetingen welke dezelfde zijn als die van de TM-46, TM-57 en de TM-60.

Het aantal mee te nemen at-mijnen wordt geschat op ongeveer 208 stuks. D.m.v. transportbanden in het voertuig zouden de te leggen mijnen dan uiteindelijk bij de legapparatuur terecht komen. Aangezien er verder geen ruimte aanwezig is voor meerdere bemanningsleden, wordt er vanuit gegaan dat de te leggen at-mijnen van te voren worden gewapend.

Dit brengt als consequentie met zich mee dat er waarschijnlijk nieuwe ontstekers zijn ontworpen t.b.v. de d.m.v. de GMZ te leggen at-mijnen.

Er is geen enkele aanwijzing dat er met deze mechanische mijnenlegger ook ap-mijnen gelegd zouden kunnen worden.

V.w.b. de legsnelheid van de GMZ is er nog geen duidelijkheid, maar aangenomen wordt dat deze in de buurt van de 5 kilometer per uur zal liggen.

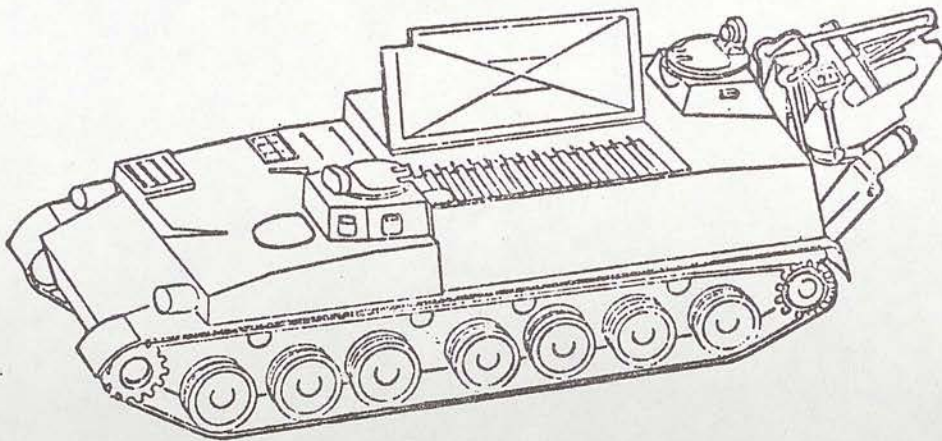
(3) Afmetingen (geschat)

Lengte totaal	9000 mm
Lengte romp	7500 mm
Breedte totaal	3150 mm
Hoogte totaal	2500 mm

(4) Conclusie

Aangezien het veel tijd heeft gekost voordat deze mechanische mijnenlegger, na veel beproevingen, is ingevoerd, zou dit kunnen duiden op moeilijkheden bij de ontwikkeling van de legapparatuur met betrekking tot het leggen van het nu in gebruik zijnde mijnenbestand.

Desondanks is de GMZ een zeer belangrijke stap voorwaarts op het gebied van mijnenlegapparatuur. Het geeft aan dat de

Gepantserde mechanische mijnenlegger GMZ

Sovjet-Unie bereid is gespecialiseerd materieel te ontwerpen wanneer dit haar offensieve optreden te velde daadwerkelijk zou ondersteunen

b. Sovjet gevechtsweldebewakingsradar PSNR-1

De gevechtsweldebewakingsapparatuur PSNR-1 is speciaal ontworpen voor het opsporen van bewegende doelen, zoals personen en voertuigen, terwijl er waarschijnlijk eveneens een beperkte mogelijkheid aanwezig is voor het opsporen van langzaam laagvliegende vliegtuigen.

Door zijn compacte constructie is de PSNR-1 door drie soldaten te vervoeren en te bedienen en is hij tevens neerlaatbaar aan parachutes. Het opbouwen en in bedrijf stellen zou totaal 5 - 7 minuten vergen.

De complete apparatuur bestaat uit:

- een zend- en ontvangstantenne eenheid;
- een driepoot;
- een bedienings eenheid;
- een batterij eenheid.

De maximale afstand waarop men doelen zou kunnen detecteren, is voor bewegende personen ongeveer 4 kilometer en 6 kilometer voor een bewegend voertuig c.q. langzaam laagvliegend vliegtuig. Het afzoeken door middel van deze gevechtsweldebewakingsradar van bepaalde sectoren zou met handbediening gebeuren, alhoewel er eveneens bronnen zijn die spreken over de aanwezigheid van een automatische afzoekmogelijkheid en wel met twee snelheden, te weten:

- snel 100 m/sec) - over 500 of 1000 m afstand.
- langzaam 50 m/sec)

De totale levensduur van de tien stuks ZKNP-20 (24 V) batterijen wordt geschat op twee uur onafgebroken werking.

Het bedienen van de PSNR-1 vergt een grote ervaring en concentratie van de "operator".

frequentie	9,6 GHz (I-band)
plus herhalings frequentie	3700 pps
bundelbreedte	5° horizontaal, 7° verticaal.
polarisatie	horizontaal
zender piek vermogen	120 W
gewicht antenne-eenheid	± 15 kg
gewicht driepoot	± 11 kg
gewicht bedieningseenheid	± 14 kg
gewicht batterij eenheid + kabel	± 20 kg

Iedere verkenningscompagnie heeft de beschikking over deze radarapparatuur.

c. Grond-lucht geleid wapensysteem SA-8

Dit nieuwe geleid wapensysteem, dat op 7 november 1975 tijdens de parade te Moskou werd waargenomen, heeft de NAVO-codebenaming GECKO ontvangen.

Het geheel (TEL=transporter-erector-launcher) omvat vier grond-lucht raketten op lanceerrails, doelopsporingsradar en vuurleidingsradar, gemonteerd op een 3-assig wielvoertuig.

- Legenda (waarschijnlijk):
1. doelopsporingsradar
 2. doelvolgradar
 3. raket volg- en/of geleidingsradar, dubbel uitgevoerd; dit zou inhouden dat twee raketten gelijktijdig naar een doel kunnen worden geleid
 4. televisiecamera, voor gebruik tijdens radarstilte bij eccm

Geschatte gegevens/prestaties:

- voertuig: lengte ca 7,5 m, breedte ca 2,5 m, hoogte ca 4,5 m
mogelijk amfibisch
- raket : lengte ca 3 m
bereik: hoogte (max) 5000 - 6000 m
afstand (max) 10.000 - 12.000 m

DEEL II: Midden-Oosten/Noord-Afrika

Geheim

1. Libanon

Na de gewapende strijd van april tot juli tussen de Christelijke Falangisten en terroristische Palestijnse organisaties, die geleidelijk door linkse Moslims werden gesteund, ontstond er een kabinetscrisis, die uitliep op de vorming van de regering-Karami waarin de belangrijkste Libanese groeperingen waren vertegenwoordigd. Eind augustus braken de onlusten opnieuw uit; dit keer tussen Moslims onder leiding van Joumblatt en Christenen onder leiding van Jemayel.

Hoewel de Palestijnen nu niet direct partij zijn in het conflict, zijn zij door het samengaan met de linkse Moslims en hun militaire steun aan de Islamieten, er toch nauw bij betrokken.

De intensiteit van de strijd golft op en neer. Na enkele dagen van relatieve rust door een overeengekomen bestand, kan plotseling de strijd weer in volle hevigheid losbarsten, waarbij de partijen elkaar de schuld geven. Er zouden inmiddels sinds eind augustus al meer dan 600 doden zijn gevallen.

De Moslims betrekken hun wapens, via de PFLP-GC, een Palestijnse "afwijzingsfront" organisatie, van Libië, hoewel ook Syrië en Irak (Sovjet) wapens leveren. Syrië probeert een bemiddelende rol te spelen, omdat ze in Libanon haar eigen belangen en wel het gebruik van het Libanese territorium voor militair strategische doeleinden t.o.v. Israël via de PLO wil beschermen. Door de Syrische verbondenheid met de Palestijnen en daardoor weer met de Islamieten, heeft Israël gedreigd onmiddellijk in Libanon te interveniëren indien Syrië in Libanon militaire acties zou ondernemen. Syrië wil het conflict intern houden, waarbij zij zich dan het recht voorbehoudt om als enige buitenstaander te bemiddelen. Arabisering, door Koeweit gesuggereerd en door Egypte positief beoordeeld, of internationalisering (te hulp roepen van de VN) wordt door Syrië afgewezen. Israël wil een Islamisering van Libanon zo lang mogelijk tegengaan, omdat dit zonder meer zou betekenen, dat Libanon sterker anti-Israëliësch wordt.

Half oktober kwamen in Caïro de ministers van Buitenlandse Zaken van de Arabische Liga bijeen om over de Libanonkwestie te spreken. De vergadering werd geboycot door Libië, Syrië en de Palestijnen. Syrië en de PLO noemden de bijeenkomst een poging om de aandacht van het werkelijke probleem in het Midden-Oosten, nl. de Palestijnse zaak, af te leiden. Tevens werd gesteld dat Egypte zo de Arabische kritiek op het Sinaï-akkoord zou willen afwenden. De Arabische Liga waarschuwde Israël niet te interveniëren in Libanon en beloofde in beginsel Libanon financieel te zullen steunen om het verlies door de strijd geleden, te compenseren. Door de gevechten verliest Beiroet langzaam zijn positie als het zakencentrum van het Midden-Oosten.

De laatste dagen is de situatie ook op regeringsniveau er niet beter op geworden door vertroebeling van de verhouding tussen president Frangieh en premier Karami.

GEHEIM

Karami zou de president verwijten geen enkele steun te verlenen bij het oplossen van de crisis. Tevens zou er een meningsverschil bestaan over de vraag of het leger ingeschakeld moet worden, zoals Frangieh zou willen. Ook de linkse leider Joumblatt heeft felle kritiek geuit op de president en beschuldigde hem ervan de Falangisten van wapens te voorzien. Premier Karami zou de 20 leden tellende nationale verzoeningsraad, die tot op heden niet effectief heeft gewerkt, door een nieuwe raad van 9 leden, afkomstig uit alle bevolkingsgroepen, willen vervangen. De laatste dagen heeft de strijd zich uitgebreid tot o.a. het zakencentrum van Beiroet; evacuatie van buitenlanders is in volle gang.

(B-2) (R) (G) (W)

Commentaar: De politieke constellatie in Libanon is uiterst wankel te noemen.

Volgens een in 1943 gesloten "nationaal pakt" worden de regeringsfuncties naar religie verdeeld. Zo moet bijv. de president een Christen zijn en de premier een Moslim. De hogere overheids- en legerfuncties worden in het algemeen bekleed door Christenen. Deze regeling dateert uit een tijd dat de Christenen de meerderheid van de bevolking vormden. Hoewel er sinds de volkstelling van 1946 geen telling meer is geweest, is het hoogst waarschijnlijk dat de Moslims nu in de meerderheid zijn. En nog waarschijnlijker is het, dat de Moslims samen met de linkse groeperingen de overheidsfuncties zouden kunnen beheersen. Wat de Moslims willen is een herverdeling van bevoegdheden.

Een tweede probleem vormt de groep Palestijnse terroristen in Libanon. Het beleid ter voorkoming van een onafhankelijke Palestijnse macht in Libanon, is mislukt. Dit heeft de Christenen in een defensieve positie gemanoeuvreerd en spanningen tussen Christenen en Moslims (gesteund veelal door de Palestijnen) veroorzaakt. Op internationaal gebied zou de crisis een gevaarlijke confrontatie tussen Syrië en Israël kunnen veroorzaken. Mochten de Syriërs militair interveniëren in Libanon, dan kan een Israëliëse tegenaanval tot de mogelijkheden behoren. Dit zou vooral gevolgen voor de uitwerking van de Sinaï-overeenkomst kunnen hebben, als Egypte Syrië zou steunen. Zou Egypte dit niet doen, dan wordt de kloof tussen Syrië en Egypte duidelijk vergroot. Dat een steun aan Syrië op dit moment nog niet zo voor de hand ligt, kan o.a. blijken uit de verschillende benadering t.a.v. een eventuele wijze van oplossing van de Libanese crisis. De VS zijn tegen iedere buitenlandse inmenging en hebben gedreigd met interventie, zo dit toch zou gebeuren.

Israël is zeker gekant tegen een Moslim-Palestijnse vergroting van invloed in Libanon. Tot nu toe vormde de Libanese regering geen direct gevaar voor de Israëliërs. De inschakeling van het Libanese leger zal waarschijnlijk niet beslissend kunnen zijn, omdat dit ongetwijfeld tot gevolg zal hebben dat Arafat, leider van de PLO die tot nu toe zich afzijdig hield, zich actief in het conflict zou gaan mengen, wat de vijandelijkheden alleen maar

zou vergroten. Wat het interne regeringsconflict betreft, zou een aftreden van het kabinet-Karami een volledige burgeroorlog tot gevolg kunnen hebben. Druk op president Frangieh, welke de laatste week is toegenomen, zou ook kunnen leiden tot zijn aftreden. Als eventuele kandidaten voor opvolging worden genoemd Raymond Edde en de huidige minister van Binnenlandse Zaken, Camille Chamoen.

Een oplossing van het totale probleem lijkt vooralsnog alleen mogelijk als het "nationale pakt" zodanig wordt gewijzigd, dat de posities in de gehele overheidssfeer beter d.w.z. overeenkomstig de huidige omvang van de bevolkingsgroepen, worden verdeeld. Een zekere islamitiserings lijkt dan onvermijdelijk.

Ook economisch is het voor Libanon belangrijk, dat er spoedig een oplossing komt. Beiroet, als belangrijkste zakencentrum van het Midden-Oosten, is zijn positie als zodanig aan het verliezen. Er bestaan twee mogelijkheden:

- a. Na de crisis nemen de buitenlandse bedrijven hun positie in Beiroet weer in, omdat er nauwelijks alternatieven zijn in dit gebied. Caïro is overgebureaucratiseerd, Amman, Koeweiten andere golfstaten kunnen niet met Beiroet concurreren qua communicatie-netwerk, geschoolde arbeidskrachten, woningen en onderwijsfaciliteiten.
- b. De bedrijven trekken zich volledig uit Beiroet terug en regelen hun zaken van buiten de regio. Dit zou catastrofaal voor Libanon zijn, omdat 2/3 van zijn bruto nationaal produkt uit de dienstensector komt.

Geheim

2. Spaanse Sahara

De Spaanse Sahara, een gebied van 266.000 km² en met ongeveer 60.000 inwoners, staat bij zijn dekolonialisatie in het middelpunt van de belangstelling. Het gebied is sinds 1884 in Spaans bezit. Reeds in het begin van de jaren '60 gaf Spanje te kennen zich uit de Spaanse Sahara te willen terugtrekken, hetgeen werd uitgesteld door de groeiende rivaliteit tussen Marokko en Mauretanië om het gebied in bezit te nemen. Deze rivaliteit werd versterkt door de ontdekking en ontginning van fosfaat in de 70er jaren. Marokko dat zelf veel fosfaat produceert, zou, als ze het beheer over de fosfaatvoorraad van Bu Crao zou krijgen, vrijwel een monopolie bezitten op de wereldmarkt voor kunstmestgrondstoffen.

Zowel Marokko als Mauretanië stelt, dat de Spaanse Sahara oorspronkelijk tot haar staatsgebied behoorde en hierop baseren beide landen hun aanspraak. Op 16 oktober sprak het Internationaal Gerechtshof in een advies aan de Algemene Vergadering van de VN uit, dat ondanks het bestaan van legale banden van zowel Mauretanië als Marokko met de Spaanse Sahara, er geen sprake is geweest van banden van territoriale soevereiniteit. Na deze uitspraak is Mauretanië wat op de achtergrond getreden.

Koning Hassan van Marokko gaf echter een eigen interpretatie aan de conclusie van het Internationale Hof. Hij stelde, dat volgens Islamitisch recht, een afhankelijkheidsrelatie voldoende is om de Marokkaanse aanspraken te legitimeren. Hij riep op tot een massale vreedzame mars van minimaal 350.000 mensen naar de hoofdstad van de

Spaanse Sahara, El Aaiun, hetgeen door klimatologische omstandigheden en de aanwezigheid van mijnenvelden aan de grens een schier onmogelijke zaak moet worden geacht. De mars had op 27 oktober moeten beginnen, maar is twee weken uitgesteld.

Het buurland van Marokko en Mauretanië, Algerije, is ook een zeer belangrijke rol in het conflict gaan spelen. Algerije heeft bij Gara Djebilet grote ijzerertsvoorraden, die het best verscheept kunnen worden via de havens in de Spaanse Sahara. Algerije is sterk tegenstander van de Marokkaanse aanspraken en heeft sinds enkele weken troepen gestationeerd aan zijn Westgrens. Algerije is evenals Spanje voorstander van het zelfbeschikkingsrecht van de Saharabewoners. Ook steunt Algerije de bevrijdingsbeweging van het gebied, de Frente Polisario. Ook Spanje zou zijn steun van de conservatieve Sahara Nationale Eenheidspartij (Puns) wat verschoven hebben naar de Frente Polisario, een bevrijdingsfront dat streeft naar zelfstandigheid.

De Trente Polisario heeft inmiddels een tegenmars aangekondigd, mocht Hassan's vrede-tocht doorgaan.

Mauretanië wil liever zelfstandigheid voor de Spaanse Sahara dan een inlijving van het gebied bij Marokko.

Pogingen van Marokko en Mauretanië om met Spanje tot een vergelijk te komen d.w.z. opdeling van het gebied, waarbij Mauretanië Rio de Oro en Marokko Sagua El Hamra verkrijgt, zijn tot op heden op niets uitgelopen. Pogingen van o.a. VN secretaris Waldheim om tot een oplossing van het conflict te komen, zijn tot nu toe niet succesvol geweest.

(B-2) (R) (W)

Commentaar: Naast het economische belang voor Marokko, speelt ook Hassan's behoefte een soort nationale eenheid te vormen en daardoor zijn wankelende regiem enigszins te versterken. Een socialistische groepering in Marokko heeft erop gewezen, dat Hassan de aandacht op de Spaanse Sahara tracht te richten om de interne zwakke positie wat te verbergen en het onpopulaire sociaal-economische beleid te kunnen voortzetten.

Mocht de vredesmars van Hassan doorgang vinden, dan is het wel waarschijnlijk dat er een tegenactie komt van het door Algerije gesteunde Frente Polisario. Wat Algerije in dat geval zal doen blijft een vraagteken. Wel wordt de kans op Algerijns militair ingrijpen vergroot als de mars begeleid zou worden door het Marokkaanse leger, welke begeleiding waarschijnlijk is te achten voor de verzorging tijdens de tocht van duizenden mensen door dit gebied.

Overigens zij opgemerkt, dat het Algerijnse leger, dat een aanzienlijke troepenmacht aan zijn westelijke grens zou hebben samengetrokken, vnl. Sovjet materieel bezit. Ook zou de SU aan Marokko voor zijn eenheden aan de grens met Algerije wapens hebben geleverd

(o.a. 12 x BM-21 raketlanceerinstallaties, 12 x 122 mm kanonnen, 12 x 130 mm kanonnen).

Door de ziekte van Franco waardoor in Spanje zelf een machtsvacuüm ontstond en de Spaanse belangen in Marokko (de enclaves Centa en Melilla), leek het er aanvankelijk niet op dat Spanje zich in een eventuele strijd zou mengen. Met het opvullen van het machtsvacuüm door

Prins Juan Carlos en misschien ook onder druk van Algerije, welk land Spanje aardgas levert, is deze Spaanse opstelling gewijzigd. Een actieve militaire bemoeienis door Spanje moet nu niet uitgesloten meer worden geacht.

Bij een eventuele volksstemming en zelfbeschikking, zoals door het Internationale Gerechtshof aanbevolen, is niet te voorzien dat de bevolking zal kiezen voor inlijving bij Marokko (slechts hooguit 1/3 deel zou hier voorstander van zijn), maar duidelijk zal kiezen voor een eigen staatkundige identiteit.

DEEL III: Verre-OostenConfidentieel 1. China

Minister Kissinger heeft van 19 tot 23 oktober een bezoek gebracht aan China, ter voorbereiding van het verwachte bezoek van president Ford eind dit jaar. Een week vóór zijn aankomst beschuldigde China de VS van inmenging in de Chinese binnenlandse aangelegenheden door de activiteit van Tibetaanse vluchtelingen te steunen. De VS zouden nl. hebben geweigerd in te gaan op een verzoek van Peking een Tibetaans emigratiekantoor in New York te sluiten en zouden de rondreis van een Tibetaanse zanggroep hebben verboden. Dit zou aldus China in strijd zijn met het Sjanghai-communiqué, dat door Nixon in 1972 bij zijn bezoek aan China, is ondertekend. De volgende dag ontkennende VS het Sjanghai communiqué te hebben geschonden en stelden de rondreis niet te willen verbieden, omdat de groep gefinancierd werd door een commerciële organisatie. Ondanks het feit dat Kissinger 7 kwartier met partijvoorzitter Mao Tse-Tung heeft gesproken, werd het bezoek gekenmerkt door een opmerkelijk koele houding en soms op straffe toon gedane Chinese uitlatingen. Over definitief afgesproken data van president Ford's bezoek is nog niets bekend.

(B-2) (Gr) (W)

Commentaar: Zoals uit allerlei kritische uitlatingen over de détente-politiek blijkt, is de Chinese Amerika-politiek nog steeds gebaseerd op het Chinese wantrouwen jegens de SU. Ook tijdens Kissinger's bezoek was er herhaalde malen Chinese kritiek op de verhouding van de VS tot de SU. De straffe toon van de uitlatingen alsmede de beschuldigingen aan het adres van de VS vóór Kissinger's komst, geven de indruk dat China geen blad voor de mond heeft genomen en heeft willen aantonen dat men op internationaal gebied, duidelijk rekening met haar zal moeten houden.

De in de Sjanghai-verklaring door president Nixon en de Chinese premier Tsjoen-en Lai overeengekomen toenaderingskoers, lijkt langzamer te gaan dan was verwacht. Ook de handel tussen beide landen is nog zeer beperkt. Verwacht wordt dat ook Ford's bezoek slechts een paar kleine stappen vooruit in de betrekkingen tussen de beide landen als resultaat zal hebben.